

byggaren

TIDNINGEN FÖR BYGGPROFFS

Nr 5 • 2008 • Pris: 55 kr

22-årig byggare
jobbar i nätverk sid 6

Vad ska jag ha i skåpbilen?
Stor marknadsöversikt sid 10-13

Sur min och vinklad bild
går inte hem hos ARN sid 16

Vem blir ÅRETS BYGGARE 2008? sid 24

VI HAR GJORT DET ENKELT FÖR DIG OCH FÖR DINA KUNDER!

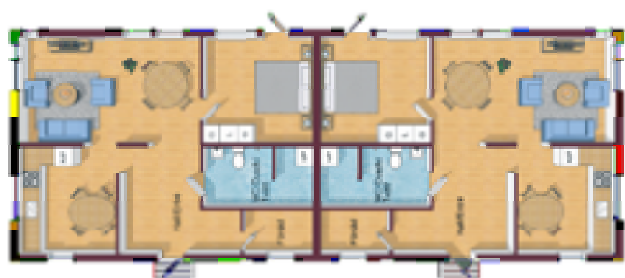
Skall du bygga hus på egen mark, eller genomföra en entreprenad med flera hus?

Norrlandsvillan är lösningen för dig!

En serie med volymhus som finns i 1 plan, 1 1/2-plan och i 2 plansutförande. Frilliggande hus och parhus. Husen finns med färdiga planlösningar och tillval, allt med fast pris!

Vi levererar bottenplan i helt färdiga volymer! Komplettera med materialleverans till ovanplan och inred den, eller låt din kund göra det jobbet!

Korta leveranstider, fasta priser, färdiga tillval och hög kvalitet! Kontakta oss!

Norrlandsvillan finns även som parhus i 1 plan och 1 1/2-plans utförande.

**Pris från
695 000 kr
exkl moms**
gäller 1-plansutförande
ovan grund

 Norrlandsvillan

www.norrlandsvillan.se

08-506 361 81

info@norrlandsvillan.se

SVENSKT BYGGANDE STÅR STADIGT

på benen i den internationella konkurrensen. Svenska byggproffs har därför alla skäl i världen att känna sig stolta över sin yrkeskicklighet.

Stolta var också de unga bygghantverkare som deltog på den första upplagan av EuroSkills i Holland där en av grenarna var husbyggande. EuroSkills styrka är att belöna både individuell yrkeskicklighet och ett väl fungerande lagarbete.

Åtta husbyggarteam med snickare, murare, takläggare, kakelsättare och lagbasar skulle på två dagar försöka slå upp ett "hus" efter ritning. Deltagarna kom från hela Europa, inklusive Turkiet.

Även om slutresultatet var skiftande beroende på erfarenhet och utbildning så gick det inte att ta miste på glädjen och entusiasmen bland de unga byggproffsen. Visst var de som erövrade medaljer för sin personliga skicklighet att hantera såg, hammare och murslev själaglada men alla som jag pratade med tyckte ändå att just lagarbetet var det bästa med hela tävlingen.

Men några glada svenskar syntes inte till i husbyggnadsgrenen. Förklaringen var simpel; det fanns helt enkelt inget svenskt byggtteam på plats för att konkurrera om medaljerna.

Det kändes väldigt trist och uppseendeväckande, speciellt som svenska unga byggproffs borde ha kunnat hävda sig väl i kampen,

både individuellt och i att fungera som ett sammansvetsat lag.

Varför uteblev Sverige? Huvudskälet är att unga svenska deltagare till internationella yrkestävlingar plockas ut bland de främsta som vinner yrkes-SM. Där finns inte kategorin byggnadssnickare med, och då saknas naturligtvis förutsättningarna att bygga ett svenskt ungdomsteam för husbyggargrenen.

Vilka yrkeskategorier som plockas ut till SM styrs i hög utsträckning av om de betraktas som bristyrke eller inte. Och dit hör inte byggnadssnickare. Relativt sett till andra hantverksyrken är tillgången på snickare hygglig.

Men den urvalsprincipen tycker vi är fel. Vi på *byggaren* tar därför ett initiativ till att få fram ett gäng ungdomar till ett bygglag inför EuroSkills 2010 i London.

Du som har tips och synpunkter hur vi ska nå det målet hoppas jag hör av dig till redaktionen. Maila info@byggaren.se eller ring på 0708-299 702.

När vi fått fram ett lag är slutmålet givet.

GULD.

Peter Norrbohm

Innehåll

4 | STORT & SMÅTT

Det löstlagbara såghandtaget och en snabbtving för enarmade varvas med färgade skruvar och svala bygglampor.

6 | BYGGER NÄTVERK MED GAMLA KOMPISAR

Anställa folk är inget alternativ för 22-årige Bird som är fullteknad med jobb. Han väljer kompisarna i stället.

10 | SKÅPET DIN STÖRSTA VERKTYGSLÅDA

Det finns en mängd olika företag som kan leverera inredningar till skåpbilen. Läs *byggarens* marknadsöversikt.

14 | EN DRÖM ATT VARA HUSBYGGARE I SVERIGE

Kunderna gnällde och fakturorna betalades aldrig. Byggtföretagaren flyttade till Sverige och kom till drömlandet.

16 | BILDER OCH SURA MINER INGEN FRAMGÅNG

Den gubben gick inte, tycker ARN när kunden vill ha pengar för sin ilska. Bilder kan också avslöja två sidor..

20 | HUSSTOMMAR I BYGGSATS FÖR BYGGPROFFS

Ett byggvaruhus i Alingsås lockar byggföretagare att köpa stommen i byggsats. Spara tid och virke, är argumenten.

22 | HALLÅ DÄR..

... Peter Rahm från Stockholm som jobbar som snickare i tv-rutan. Vad tycker du om Martin Timell?

23 | EM I HUSBYGGANDE AVGJORD

Nyligen avgjordes EM i husbyggande i Holland där team från hela Europa slogs om medaljerna. Sverige saknades.

26 | HOT OM HÄVNING INGEN SPIK I KISTAN

Vill kunden häva kontraktet brukar hantverkaren få stora skälvan. Men håll huvudet kallt, råder Sten Folkesson.

28 | CITROËN NEMO EN KOMPLETT MINIKOPIA

Byggaren har kört Citroën Nemo med gott resultat. Den har alla detaljer som kännetecknar ett stort skåp - nästan.

byggaren

ANSVARIG UTGIVARE OCH CHEFREDAKTÖR

LARS CYRUS 08-514 934 20
jaff@vtf.se

REDAKTÖR

PETER NORRBOHM 0708-299 702
info@byggaren.se

ANNONSCHEF

THOMAS AF KLEEN 070-673 99 22
thomas.afkleen@swipnet.se

ANNONSSÄLJARE

ELISABETH MONÖ PERSSON 070-553 11 63
elisabeth@vtf.se

REDAKTION

RÅSUNDAVÄGEN 166 SOLNA
08-514 934 20 FAX 08-514 934 29

POSTADRESS

BOX 2082, 169 02 SOLNA

FÖRLAG

FÖRLAGS AB VERKSTADSTIDNINGEN

DESIGN

GISLI JONSSON

OMSLAGSFOTO

ANDERS MODIG
Bird är en framgångsrik ung byggare.

PRENUMERATION OCH ADRESSÄNDRING

08-514 934 21
info@byggaren.se

PRENUMERATIONSPRIS

300 KR EXKL MOMS FÖR ETT ÅR (SJU NR)

TRYCK, REPRO OCH ANNONSPRODUKTION
ÅLANDSTRYCKERIET

MEDARBERARE I DETTA NUMMER

CHRISTER ANDERSSON, STEN FOLKESSON,
MONA JOHANSON, ANDERS MODIG,
STAFFAN MÖLLERBERG

STORT & SMÅTT

SNABBTVING FÖR ENARMADE

Även med ena armen gipsad ska det gå lekande lätt att hantera Stanleys nya snabbtving. Det är en FatMaxAuto Trigger vars patenterade fjädring gör det möjligt att sköta all hantering med en hand, enligt tillverkaren. Med avtryckaren dras backarna ihop för att sedan klämmas samman med handtaget. Spännkraften är 200 kilo.

NORDISK FRANSMAN ÄR AV HÅRT VIRKE

Bland Fixxers skruvade nyheter är den nyaste den som liknar en fransk träskruv. Fast den är nordisk och av hårdaste stål- 8.8 – som lär göra den omöjlig att dra sönder med maskin. Ingen förborring behövs.

SVALARE BYGGLAMPOR GER BÄTTRE LJUS

Byggstrålkastarnas halogenlampor kan numera ersättas med en specialanpassad lågenergilampa. Om den är på 24 watt motsvarar det en vanlig halogenlampa på 300 watt. Fördelarna är flera, enligt Gisle Krigsvoll som säljer både strålkastare och lampor. Temperaturen i höljet sänks dramatiskt och ljuset sprids bättre.

SKRUVEN VISAR FÄRGEN

Är du stressad och snabbt vill hitta förpackningar med skruv för spånskivor? Då ska du se rött, förutsatt att askarna kommer från Västsvensk Byggskruv. Gröna förpackningar innehåller gipsskruv, gult är anpassat för trallvirke, orange för "infästning" och grått avser skruv för montage. Det som blir över hamnar i de svart/vita askarna.

STORT & SMÅTT

LÖST SÅGHANDTAG NY LÖSNING

Det är opraktiskt att ha ett handtag till varje såg, tyckte Bahco och tog fram ett handtag utan såg. Det vill säga utan fast sågklinga. Det nya handtaget passar ett tiotal sågklingor som ingår i Bahcos Superior-serie.

Handtaget finns i tre versioner – medium, large och för vänsterhänta. Det är vinklat åtta grader i förhållande till klingan för att ge den bästa arbetsvänliga ställningen. Den patenterade låsningen aktiveras med hjälp av en inbyggd hävstång dold i handtaget.

Enligt Bahco är man ensamma om den här lösningen.

LIVLINA FÖR LAGOM HÖJD

På mellan två och fyra meters höjd brukar det slarvas med säkerheten, enligt Miller by Sperian. Därför har företaget tagit fram ett anpassat säkerhetsblock – Falcon 6m. Tappar någon balansen hejdas fallet efter ett par centimeter när en automatisk broms med falldämpare slår till. För att undvika lintrassel roterar säkerhetsblocket runt sin egen axel.

LÅNGLIVAD SNICKARBYXA

Jobman har klätt upp ett antal byggjobbare för att testa den nya hantverksbyxan 2180 och tydligen med gott resultat. Byxans slitstyrka ska vara något utöver det vanliga. Detta tack vare att tyget består av en ny bomullskvalitet. Bensluten med dragskor är av konstmaterial för att förhindra att nederkanten blir blöt.

ANDNINGSVÄNLIGARE BYGGSKUM

Andningsproblem och i värsta fall livslång astma kan drabba den som utsätts för det kemiska ämnet isocyanat. Nu har därför Releka tagit fram ett nytt byggskum som ska vara helt fritt från isocyanater. Det har beteckningen 101 Miljö-Byggskum.

KAPAR BÅDE KAKEL OCH STEN

Marknadens längsta takhylsa, säger sig SFS Intec ha att erbjuda en hågad marknad. Hylsan är på 405 millimeter och är alltså längst i en serie om fem takhylsor, alla anpassade för att fästa tjock isolering med tillhörande tätskikt på tak vars lutning är måttlig. De nya hylsorna ingår i ISO-Tak R45-serien där den kortaste mäter 255 millimeter.

Bird Olofsson, 22 år:

"Jag ville starta firma direkt efter skolan"

De flesta ungdomar på byggprogrammet, vill ha en anställning efter utbildningen. Men Bird Olofsson ville så snabbt som möjligt starta eget. Vid 22 års ålder är han inne på sitt tredje år som egen företagare. Han vill inte anställa utan jobbar i nätverk med gamla kompisar.

- OM TRE 22-ÅRIGA SNORUNGAR stappar in hos ett par i 40-årsåldern och säger "Hej, det är vi som ska bygga er villa", så kan jag förstå att de kan bli skeptiska. Det säger 22-åriga Bird Olofsson och skrattar.

Trots att han är en av Sveriges 550 byggföretagare under 25 år är han dock redan mycket erfaren av att både bygga villor och göra ROT-jobb. Hans goda rykte har spridits och han får med jämna mellanrum tacka nej till kunder som vill anlita honom.

- Jag vill inte ta på mig mer än vad jag hinner med, säger Bird som menar att åldern bara är en fördel eftersom man är

kvickare, snabbare, smidigare och vill visa vad man går för.

När *byggarens* utsände halv nio en septembermorgon anländer till ett av Bird Byggs senaste projekt, en havsnära villa i ett expanderande sommarstugeområde på Vendelsömalm söder om Stockholm, har morgonpigge (morgonpigge = early bird på engelska, red anm.) Bird varit på jobbet länge. Lyckligtvis är stomme, tak och väggar uppe, så att vi är skyddade från morgnens ihärdiga höstregn.

- Jag är alltid på jobbet senast halv åtta. Och jag känner mig lyckligt lottad, jag ser det som att jag jobbar med min hobby.

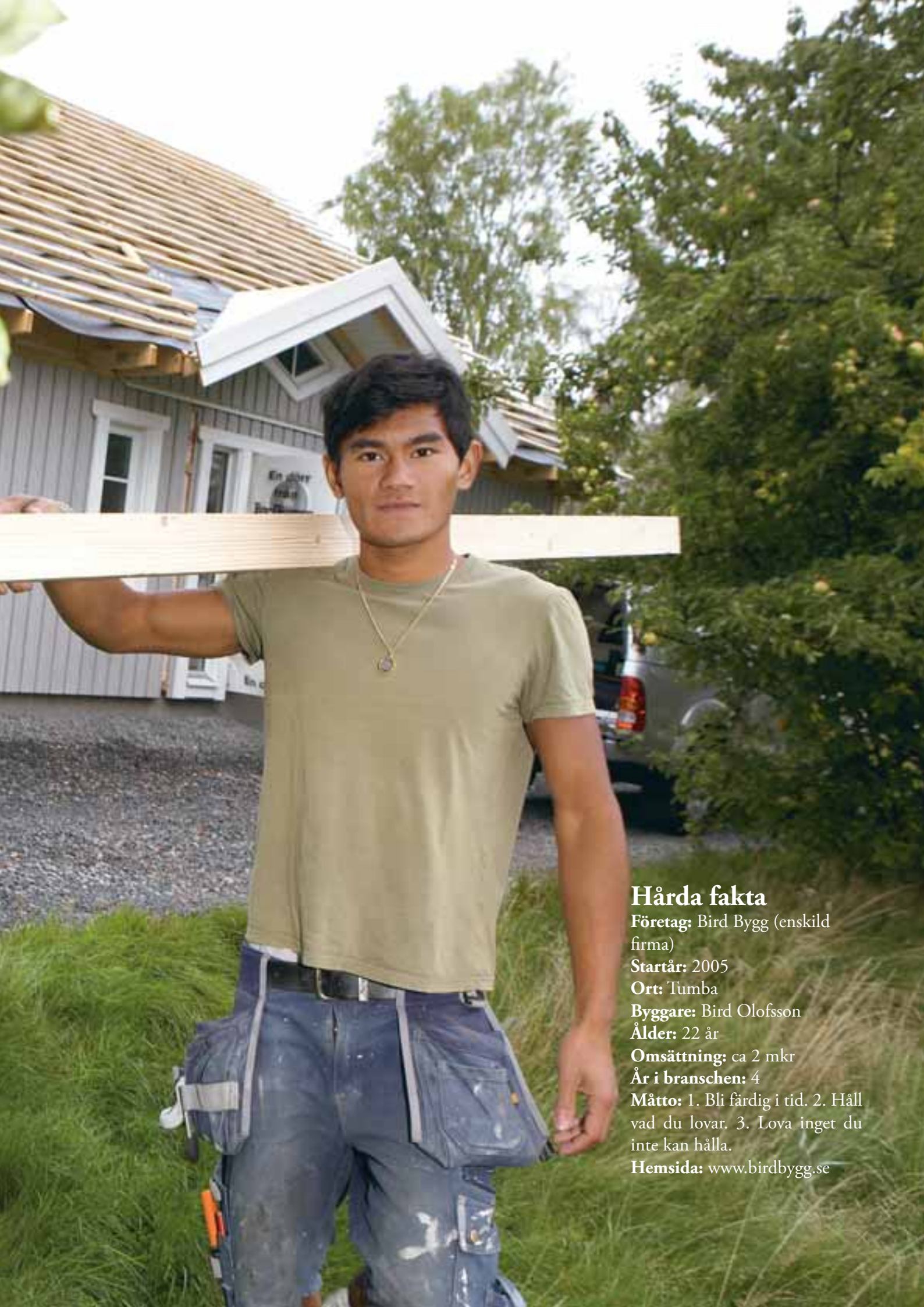
Jag vill jobba med kropp och händer, jag har ingen lärskalle och jag är inte någon skrivbordsnisse. Det är inte många som vaknar med ett leende varje dag när man ska till jobbet!

Vad gör det hela så roligt? undrar vi.

- Förut höll jag på med inredningar, vilket också är kul. Men att bygga hela hus är så varierande och kreativt, man får göra så många olika saker. Jag lär mig nya saker hela tiden och jag är aldrig nöjd - jag utvecklas och blir bättre för varje dag.

Denna attityd gjorde att lärarna på

Forts. sid 8 >>

Hårda fakta

Företag: Bird Bygg (enskild firma)

Startår: 2005

Ort: Tumba

Byggare: Bird Olofsson

Ålder: 22 år

Omsättning: ca 2 mkr

År i branschen: 4

Måtto: 1. Bli färdig i tid. 2. Håll vad du lovar. 3. Lova inget du inte kan hålla.

Hemsida: www.birdbygg.se

- Jag förverkligar folks husdrömmar, säger Bird.

<< Forts. från sid 7

byggprogrammet på Sägbäcksgymnasiet i Huddinge gav honom mycket goda vitsord. Hans dåvarande lärare Per Gustafsson tveklade inte en sekund när **byggaren** ringde och efterlyste en ung företagare för att göra en artikel om. "Ta Bird, han är duktig, har fullt upp att göra och ville tidigt bli egen företagare."

Bird Olofsson tycks under de här tre åren ha haft idel nöjda kunder.

- Det är så härligt att göra människor glada genom att bygga deras dröm. Att bygga ett hus är en stor, viktig sak i livet för folk.

- DET HAR ALLTID varit min dröm att starta eget. I början var jag uthyr till andra företag. Framför allt jobbade jag det första året för Robert Hagström – världens bästa Robban. Han sa tidigt att "snart kan du bygga hus helt själv", och så blev det. Och fastän jag var ung var jag redo – jag skulle aldrig ta på mig något om jag inte visste till 100 procent vad jag gjorde. Det är väldigt viktigt att kunna det man gör!

Sedan ett par år tillbaka kommer 90 procent av Birds uppdrag från Eksjöhus.

- Vi bygger vanliga villor, standardhus som Svensson har råd att köpa.

Han känner sig trygg med sin stora uppdragsgivare och oroar sig inte för att tappa jobb.

- Jag ligger bra till hos Eksjöhus, säger han. När jag får ett kontrakt så vet jag att det finns jobb för mig under fyra månader framöver.

- Många säger att man måste jobba ihjäl sig, men det stämmer inte. Jag jobbar åtta timmar om dagen fem dagar i veckan och har lediga helger – det räcker, fortsätter han.

Förr var byggprogrammet inte särskilt attraktivt bland blivande gymnasieelever. Ingen ville lära sig yrket, eftersom ingen skrek efter byggare. Men med konjunkturvändningen kom inte bara nya byggare, utan också en annan glöd och yrkesstolthet, tycker 22-åringen.

- Den nya generationen har också helt andra maskiner. De har lasrar i stället för lod, de har spikpistoler, skruvmaskiner och så vidare. Med nya maskiner kan vi göra jobbet både bättre och snabbare, samtidigt som det blir roligare med maskinerna.

IDAG SPELAR BIRD huvudrollen i en trio enskilda företagare som bestämt sig för att jobba tillsammans. De övriga två är dels hans barndomskompis Oscar Israelsson dels en före detta klasskamrat, Joakim Melander. De föredrar att jobba i nätverk eftersom de anser att det både ger mer möjligheter och mindre bekymmer jämfört med att anställa.

- Det är bäst så. Alla hjälper till med att dra in jobb. Man behöver vara en och en halv gubbe per hus, så vi kan ha två hus på gång samtidigt. Har vi det så tackar vi nej till mer jobb samtidigt. Man måste kunna utföra det man lovat i tid. Man vill inte bli som en av de där småskuttarna som har så mycket att de inte dyker upp när de ska!

Bird Olofsson är född i Thailand och kom till Sverige när han var fem år. Varje år återvänder han till sitt ursprung.

- Jag pyser 6-7 veckor på vintern när det är för kallt här, när man inte får ett bra grepp om skruvarna. Jag jobbar hellre på somrarna. Då är det varmt och skönt, fåglarna kvittrar, säger han.

Efter kommande Thailandsemester ska han även påbörja ett privat projekt: Bird har själv köpt sig en tomt och ska bygga en villa nästa vår i Riksten söder om Stockholm.

- Allt har gått lite fort, men varför inte köra på när man är ung och orkar?

Text & foto: Anders Modig

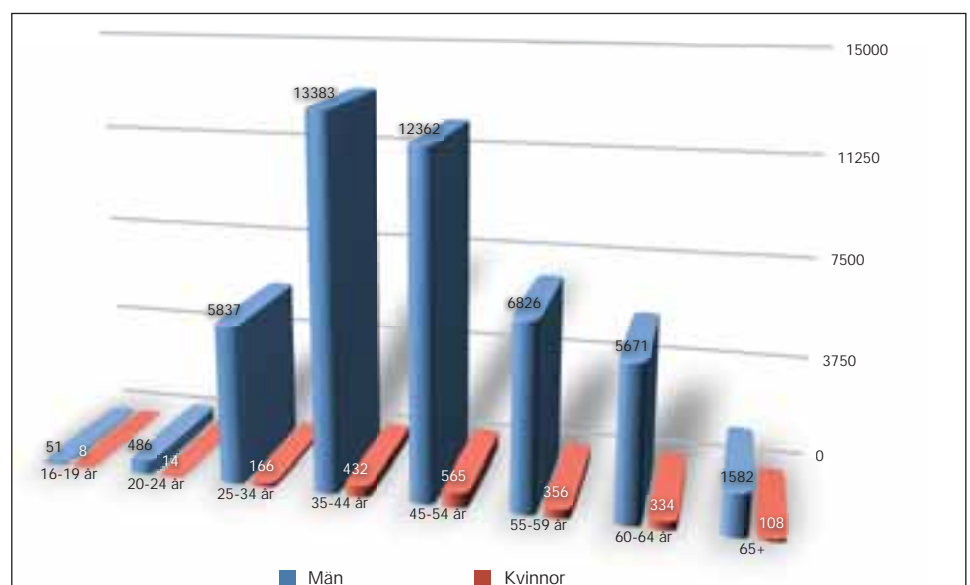
Sagt om Bird:

Robban Hagström, R-S Hagström bygg och ekonomi AB:

- Vi jobbade tillsammans nästan ett och ett halvt år i början av hans karriär, med villkoret att han skulle starta företag, för jag ville inte anställa. Bird gör fina jobb som alla är nöjda med och han älskar verkligen det han håller på med. Men han är för snäll och bjuder sina kunder på för mycket extraarbete.

Lennart Olofsson, pappa:

- Bird är ödmjuk och lyssnar på kunderna, och ger feedback till kunderna. Han har insett att man måste vara ödmjuk inför kunderna, annars säljer man inte. Han vill hela tiden framåt. Han är ung, och går det så här bra nu för honom, så kan han gå långt.

Så unga och gamla är byggarna!

De flesta byggföretagare är mellan 35 och 55 år. Ytterst få är under 20 år, som Bird Olofsson var när han startade sin byggfirma. Ytterst få är kvinnor.

Begreppet byggföretag rymmer allt som har med bygg att göra. Källa: SCB

Varannan privatkund nöjd med hantverket

Bara var tionde privatperson som anlitat hantverkare tycker att de gör ett dåligt jobb. Missnöjet är mest utbrett med företagarnas tidsuppfattning. Fast de flesta är helt nöjda med hantverksproffsens insatser i hemmet.

DET VISAR EN intervjuundersökning som försäkringsbolaget If låtit göra bland 1 000 privatpersoner som anlitat hantverkare. Bara elva procent anklagade hantverkarna för att vara oprofssiga.

Däremot tycks hantverkarna ha problem med klockan. Var fjärde privatkund ansåg att jobbet tog längre tid än vad man kommit överens om. En lika stor andel var kritisk till att hantverkaren kom på helt andra tider än vad som var sagt.

Nästan var tionde kund fick vänta förgäves på "sin" hantverkare eftersom han aldrig kom tillbaka.

Det pris som man kom överens om från början höll inte när slutnotan skulle betalas, enligt 13 procent av privatkunderna. Det blev dyrare.

Men majoriteten hade ingenting alls att anmärka på. Drygt 53 procent svarade nekande på frågan om de haft problem.

Inställningen till svartarbete delar upp de interjuade i två nästan lika stora läger; en för och en mot kvittolösa uppgörelser.

31 procent av privatpersonerna kunde tänka sig att betala svarta pengar och ytterligare 13 procent hade redan betalt svart. 50 procent svarade aldrig i livet, på frågan om svartjobb.

Sex procent var vankelmodiga då de inte visst hur de skulle förhålla sig om frågan blev aktuell.

Text: Peter Norrbohm

Säkraste byggjobben på lång sikt

Efterfrågan på byggnadssnickare kommer att vara stor under de närmaste fem-tio åren. Samtidigt utbildas allt fler snickare vid landets gymnasieskolor.

GENERELLT KOMMER yrken inom bygg- och anläggning att vara hårdvara under många år framöver och elever som går ut byggprogrammet, går ut till en säker arbetsmarknad, visar arbetsförmedlingens så kallade yrkeskompass.

Fast det absolut säkraste valet gör den gymnasieelev som vill jobba med måleri, VVS och golv. Alltför få utbildas med den inriktningen i förhållande till vad företagen behöver och den obalansen fortsätter under de kommande tio åren, enligt arbetsförmedlingen.

Visserligen kommer företagen att behöva byggnadssnickare i stor omfattning men tillgången på lämpliga kandidater bedöms som rätt så god. Snickeri är populärt bland tonåringar på byggprogrammet.

- De flesta som går bygg- och anläggning väljer inriktning mot träarbete, säger Linda Pärlemo, analytiker på arbetsförmedlingen.

Se kampanjen på
www.zarges.se

2

ZARGES

08

www.zarges.se

- Kampanjpriser på stegar och ställningar.
- Gäller till 2008-12-31.
- Alla priser exkl moms.

Bilen är byggproffsets största verktygslåda

Proffsverktyg är en självklarhet för ett byggproffs, liksom en funktionell bil för transport till arbetsplatsen. Allt vanligare är också en för individuella behov anpassad inredning i bilens skåp för arbetsredskapen.

-GE FAN I ATT DRA UT spik med min hammare! skrek han.

Utbrottet från en snickare är ett av mina första barndomsminnen. För det första fick jag lära mig ett nytt språk med förbjudna men användbara kraftuttryck och för det andra att den yrkesstolta snickaren som för 60 år sedan jobbade på familjens villa var rädd om sina verktyg. Båda lärdomarna har jag haft nytta av i livet.

Ordning och reda i verktygslådan vilken transporterades på pakethållaren på en cykel var min barndoms snickares kännetecken. Det var för övrigt det enda det var ordning och reda med i hans liv.

Dagens snickare kan komma till sin arbetsplats med en betydligt större verktygslåda. Det vill säga alltifrån en risig begagnad kombi upp till en modern rymlig skåpbil, en flakbil med kåpa eller ett specialtillverkat släp. Moderna utrustningar och verktyg kräver helt andra utrymmen och bör av kostnads- och inte minst säkerhetsskäl transporteras därefter.

SÄKERHETEN ÄR VIKTIG och en alltför ofta eftersatt aspekt vid transport av verktyg. Löst inställda tunga verktygslådor och inslängda större arbetsredskap blir farliga projektiler vid en kraftig inbromsning och ännu farligare vid en kollision. Trots att man i Sverige använder mellanväggar mellan hytt och skåputrymme, väggar som är kraftiga och uppfyller bestämda kriterier släpper man vid en kollision lös krafter som faktiskt kan få vassa föremål att tränga igenom en godkänd mellanvägg.

Problemet löser hantverkaren genom att installera en för sitt individuella behov lämplig skåpinredning. Sådana finns från främst tre stora huvudaktörer på marknaden och ett antal mindre och innebär färdiga modulsystem

vilka kan anpassas till olika bilmodeller alltifrån bagageutrymme i en kombi upp till ett av de största volym-skåpen. (Se sammanställningen på sidorna 11-13.)

Du ska börja med att ta upp en diskussion

Jonny Bjureklint vet vad han gör, och hur. Han har arbetat som snickare sedan 1967

om skåpinredningar med bilens leverantör. Denne kan erbjuda något eller några av marknadens modulsystem och det erbjuds specialanpassade inredningar just för den aktuella bilmodellen. Om inte, så kan billeverantören i varje fall knyta en kontakt med det företag som kan svara för installationen.

Karosseriföretag och andra återförsäljare representerar ofta flera av de olika modulsystemen.

Med en hantverkare menar jag i första hand en snickare och en sådan behöver hyllor kompletterade med utdragbara och läsbara lådor i olika storlekar och format liksom kasettväsikor och fungerande arbetsytor. Exempelvis plats och hållare för skruvstycke.

Dessutom behövs hållare för skivor, bräder, lister och liknande. För det senare finns den även speciella takinstallationer, både på in- och utsidan av skåpet.

FÖR ÖVRIGT KAN JAG inte nog poängtera vikten av att ha bra arbetsbelysning i skåpet. Viktigt när man letar småprylar i lådorna.

De här modulsystemen är i stort sett likvärdiga, men personligen tittar jag efter stora handtag på skåp och lådor av det enkla skålet att hantverkare ofta, och inte bara vid låga yttertemperaturer, använder handskar.

Andra byggare som kommer till arbetsplatsen är rörmokaren, vvs-installatören, plåtslagaren, elektrikern, målaren etc. För alla finns det möjlighet att av färdiga modulsystem plocka ihop funktionella skåpinredningar till de mest skiftande behov.

Därför är det svårt att ge en prisbild, eftersom behoven skiftar liksom utrymmena i små skåp upp till de största.

MELLAN TUMMEN och pekfingeret ligger normalpriset för en standardbetonad inredning till ett medelstort skåp på runt 20 000 kronor. Men det går att komma undan billigare och det är ännu enklare att få till det dyrare. Dessutom cirkulerar det naturligtvis begagnade skåpinredningar på nätet.

Text & foto: Christer Andersson

SKÅPBILAR FÖR BYGGARE

Företag som levererar skåpinredningar

Tidningen byggaren har grovt försökt att gradera den inbördes storleken mellan de företag som levererar inredningar i skåpbilar i form av färdiga moduler. System Edström ligger bra till som marknadsledare, tätt följd av Modul-System. Sortimo, med en effektiv och bred marknadsföring, kommer starkt.

De stora leverantörerna har ett högt säkerhetstänkande med bland annat krocktester av de färdiga produkterna. De mindre leverantörerna har ofta inte resurser att kunna genomföra tester av det slaget.

En enklare variant. Här utnyttjar man det befintliga flaket, som för övrigt kan bli mer åtkomligt med en utdragbar lastsläde, samt en enklare System Edström-inredning ovanför. Den som visar är Christer Laurén på Irsta Skåp som utöver sina egna produkter även representerar både Edströms och Sortimo.

SYSTEM EDSTRÖM

Det företag som Ulf Edström startade 1958 under namnet System Edströms

Bilinredningar har utvecklats till ett internationellt bolag med export till 20 länder i Europa, USA, Japan och även i mellanöstern. I dag ligger huvudkontoret i Upplands Väsby norr om Stockholm där man även har en verkstad samt ett hämtlager.

Centrallagret för Sverige ligger i Kilafors i Hälsingland. Totalt har Edström 40 återförsäljare i Sverige, 27 anställda på moderbolaget och omsätter cirka 100 miljoner.

Ett stort rymligt Fiat Ducato-skåp fungerar som transportbil även med en modulinredning från System Edström längs väggarna. Edströms kvalitetstester av produkterna görs hos den tyska provningsanstalten TÜV och krock- och säkerhetstest i Millbrook i England.

WÜRTH

Würth Svenska AB har sitt säte i Örebro och ett tiotal butiker i Sverige. Under namnet Orsy-mobil säljer företaget krocktestade och färdiga modullösningar för de flesta skåpbilar liksom kompletta moduler vilka går att kombinera ihop för individuella önskemål. I Sverige har Würth funnits sedan 1967.

Moderbolaget är ett tyskt familjeföretag som grundades 1945 och som i dag är en av världens största leverantörer av förbrukningsmaterial, verktyg och maskiner till fordons-, hantverks och verkstadsindustrin. Koncernen har 65 000 anställda, 90 miljarder i omsättning och finns i 85 länder.

Orsy-mobil är namnet på Würths modulinredningar. Här monterat på ett pickupflak vilket inte ger lika hög åtkomlighet från utsidan som på ett chassi. Överdelen är åtkomlig utifrån och nederdelen inifrån. Würths produkter är också krocktestade.

SKÅPBILAR FÖR BYGGARE

MODUL-SYSTEM

Modul-System med huvudkontor i Mölndal är en av Europas ledande tillverkare av inredningar i skåpbilar. Företaget har dotterbolag i åtta europeiska länder och försäljning i ytterligare ett tjugotal. Företaget utvecklar och säljer kompletta inredningar för olika former av servicebilar.

Koncernen har runt 200 anställda. Företaget grundades 1970 under namnet Håells inredningar och 1984 ändrades namnet till Håells Modul-System. Det senaste inredningssystemet heter Compact Series och uppges öka förvaringskapaciteten med 33 procent i jämförelse med ett traditionellt hyllsystem.

I ett skåp kommer man normalt åt utrymmena inifrån. Här gör man tvärt om. Inredningen från Modul-System har av Ydre Skåp monterats på chassit till en pickup och är huvudsakligen åtkomlig från utsidan.

ABICON

Abicon som är lokaliserat till skånska Hörby erbjuder bilskåpinredningar i aluminium till i stort sett alla fordonstyper. Man använder flexibla standardprodukter.

Abicon, som är mindre på marknaden, arbetar med skåpbyggnationer och aluminiuminredningar. Här en utvändigt åtkomlig variant på ett Toyota-chassi.

SAILE STÅL AB

Företaget som finns i Västra Frölunda har en historia bakåt till 1976 och monterar bland annat inredningar i skåp- och servicebilar.

TEKIMEX

Tekimex är ett norskt företag som existerat i 25 år och som i Sverige representeras av AB Skånegripen i Vellinge. Säljer bland annat modulinredningar i aluminium.

Varning för flygande termos

Vid en närmare besiktning har jag hittat livsfarliga projektiler i närstående bekantas bilar, och tyvärr även i mina egna. Verktyg, kartböcker, flaskor, väskor etc.

Vad som händer när dessa förvandlas till livsfarliga vapen fick jag en illustration av under en provkörning på en testbana i Tyskland. Vi körde en Mercedes Viano med en tvåkilos ståltermosflaska placerad på hatthyllan, för säkerhets skull inkapslad i ett plaströr, och med en plåt monterad framför rörets mynning vid vindrutan. Det kunde lika gärna ha varit en hammare.

”Kör i 80 och tvärnita”, var den enkla instruktionen. Det gjorde vi. Med ABS blev bromssträckan drygt 25 meter. Pang! Sa det i plåten. Och tvåkilostermosen dammade in med en kraft av 57 kilo. Hade vi frontsmält i, för dagens bilar inte totalt livsfarliga 50 kilometer, hade tvåkilostermosen vägt tjugofem gånger sin egen vikt, alltså 50 kilo.

Surra lasten. Alternativet är att inte ha några lösa prylar överhuvudtaget där bak.

Christer Andersson

SKÅPBILAR FÖR BYGGARE

Globelyst heter Sortimos Modul-sortiment som har en såkallad parallellöppande lucka. De färdiga lösningarna finns i tre prislägen, Light, Standard och Premium. Produkterna är konstruerade för lastsäkerhet med bland annat belastningsprov, datasimulering och krockprov av den färdiga produkten.

SORTIMO

Tyska Sortimos sortiment erbjuds nu i allt bredare omfattning i Sverige och den svenska representationen sköts från det danska dotterbolaget. Sortimo marknadsför ett komplett inredningssortiment till i stort sett alla på marknaden förekommande transportbilar.

Företaget bildades 1973 i Augsburg, Tyskland, och huvudfabriken och kontoret ligger i dag i Zusmarshausen. Sortimo är representerat i merparten av de europeiska länderna och i Nord- och Sydamerika samt i Japan och Korea.

2004 presenterades systemet Sortimo Globelyst som är företagets tredje generation av inredningar.

CELENIO TRÄKLINKER by HARO

Antrazit

Smaragd

Distributör i Sverige:

WIWOOD
PROFFS PÅ SKIVOR - FÖR BYGGE & INDUSTRI

Vittsjö tel 0451 - 235 00 fax 0451 - 235 05
Stockholm 08 - 694 0470 08 - 644 3550
www.wiwood.se

Flyttade till Sverige från tyskt gnällbälte

Jörgen Pilz ångrar inte flytten till Sverige. "Här betalar folk för sig och uppskattar ens arbete."

Gnälliga och fattiga kunder som vägrade betala fakturorna fyllde vardagen. Till slut tröttnade hantverkarparet Jörgen Pilz och Anita Oehme på tillvaron i östra Tyskland och flyttade till Sverige.

- Här får vi äntligen uppskattning för det vi gör. Och här får vi en ersättning som vi kan leva på! Våra vänner i Tyskland är avundsjuka.

FÖR TVÅ ÅR SEDAN bodde Jörgen Pilz i Greiz i delstaten Thüringen i den del av Tyskland, som tidigare var DDR. 1992 blev han klar målarmästare och specialiserade sig på konstrestaureringar. Under DDR-tiden hade han jobbat på byggen med lite av varje. Hans fru Anita Oehme var utbildad målare vilket hon hade gesällbrev på.

Men deras yrkesbakgrund och erfarenhet räckte inte till att få ekonomin att gå ihop. För att dryga ut kassan drev paret även en butik för begagnade varor. Det blev något bättre, fast fortfarande var det knapert.

Enligt Jörgen Pilz var det flera faktorer som bidrog till den uppkomna situationen.

- I våra trakter hade hantverkarna överlag

ett dåligt anseende, mycket beroende på konflikter som uppstod på grund av folks bristande betalningsförmåga. Folk var fattiga och prutade ofta på jobben. För vissa blev det också en folksport att helt strunta i att betala räkningarna.

För att rättfärdiga prutandet gällde det att klaga på det utförda arbetet. Och det gjorde kunderna vilket i längden blev rätt påfrestande för en hantverkare som ville göra ett bra jobb.

Jörgen Pilz berättar att han vid ett tillfälle förlorade motsvarande en halv miljon kronor på en kund som vägrade betala. Han drev ärendet till domstol men lyckades inte få rätt.

- Det blev kännbart då jag själv måste betala mina leverantörer.

Vändpunkten kom 2007 då paret Pilz/Oehme hyrde en stuga i Småland. De hade hört att de hyrde i en expansiv region så varför inte försöka hitta ett jobb?

TROTS ATT DE knappast kunde ett ord svenska tog de mod till sig och besökte Arbetsförmedlingen i Tingsryd. Där fick det tips om ett företag som förmedlar hantverkare med egen rörelse. Förmedlingsföretaget, Bolagskraft, drivs av Gärd och Bertil Fors och de tyckte att Jörgen Pilz hade rätt bakgrund

- Ja, vi kunde utlova jobb direkt på ett ombyggnadsprojekt, säger Gärd Fors. Jörgens

Anita Oehme har också acklimatiserat sig väl i sitt nya hemland. Med sig från Tyskland har hon ett gesällbrev för måleri och lackering.

kunskaper passade oss som hand i handske.

Inspirerade av gensvaret åkte de tillbaka och förberedde en avyttring av huset och second-handbutiken i Greiz. De hade bestämt sig.

- Tack vare Bolagskraft som stöttade oss, vågade vi ta steget att flytta till Sverige.

I NÄSTAN ETT ÅR har han renoverat en villa i Tingsryd. Allt blåstes ut och Jörgen Pilz har lyckats förena det stilfulla med det moderna. I källaren finns en spa-anläggning. Trapphuset är marmorerat och vissa rum har väggmålningar. Han har också påverkat utformningen efter eget huvud. Bland annat med tapeter i taket. "Nytänk", som Gärd Fors sammanfattar det.

- EN MER ALLROUND hantverkare får man leta efter, berömmar hon. Jörgen är suverän och oerhört noggrann. Och om man jämför med en del andra vi anlitar så är det som natt och dag!

Anita Oehme varvar svenskundervisning med olika jobb som sömmerska och konst-målare. Hon rycker också in när hennes man behöver handräckning på sina jobb, det kan gälla allt från ställningsbyggande till målningensarbeten.

Köpesumman som Jörgen Pilz och Anita Oehme fick för huset i Greiz kom väl till pass när de byggde upp sin nya tillvaro i Småland.

De köpte snabbt en egen villa i Konga på gränsen till Blekinge, ett hus som de främst på fritiden har totalrenoverat. De har även

Ett stenkast från kyrkan i Södra Sandby håller Jörgen Pilz på att putsa fasaden på ett 40-tals hus. Halva fasaden återstår att återställa i nyskick. När arbetet är avslutat har han jobb minst ett år framåt.

hunnit med att bygga om ett uthus till verkstad och utställningslokal.

- Vi är intecknade på jobb här i trakten under det närmaste året – minst.

Jörgen Pilz tycker att kvaliteten på byggmaterial är högre i Sverige än i Tyskland. Men de tyska materialpriserna är oftast lägre, anser han. Det är också trevligare att handla i Sverige.

- HÄR BLIR JAG väl bemött i byggvaruhandeln. Men den stora skillnaden mot förr är att yrkesmän som gör ett bra jobb också får bra betalt och har högt anseende. Vi känner verkligen uppskattning.

Vad säger släkt och vänner i Tyskland om att ni flyttat till Sverige?

- De är smått avundsjuka, särskilt som vi bröt upp när vi faktiskt närmade oss 50.

Text & foto: Mona Johanson

Hårda fakta

Jörgen Pilz och **Anita Oehme**, båda 49 år.

Bakgrund: Flyttade till Sverige från Tyskland 2007.

Företag: Jörgen Pilz har enskild firma.

Start: mars 2008.

Omsättning: oklart i och med nytt företag.

Verksamhet: Jörgen Pilz: utbildad målaremästare och restaurator, klarar tapetsering, golv, värmeisolering, puts- och lackering, väggmåleri, marmorering etc. **Anita Oehme:** målare med gesällbrev, husinredare, textilarbete etc.

Vision i deras nya hemland: vill bo och arbeta här för all framtid.

Kund med sur min får inte skadestånd

Att vara heligt förbannad över ett dåligt utfört jobb och kräva ideellt skadestånd går inte hem hos ARN. Den typen av krav avvisas kategoriskt om det inte har begåtts ett brott.

DET RÄCKTE INTE att det anlidade byggföretaget erkände att man gjort fel vid monteringen av nya fönster. Företaget lovade att åtgärda alla missar men kunden lät sig inte bevakas. Irritationen över nyinsatta fönster med kalldrag och imma och allt besvär som detta förde med sig hade ett pris, ansåg kunden.

I inlagan till ARN ville kunden ha 10 000 kronor för "personligt skadestånd" i samband med alla turer kring fönsterbytet.

Nämnden tillbakavisar kravet direkt. Den skriver att "ersättning för personligt lidande, så kallat ideellt skadestånd, enligt svensk rätt

normalt endast kan komma ifråga om lidandet är följden av ett brottsligt angrepp eller har samband med en personskada".

Samma svar fick en kund som beställt ett komplett kök där arbetet försenades på grund av strul med leveranser av vitvaror och köksdetaljer. Det tog veckor innan allt var klart och den missnöjde beställaren ville ha skadestånd både för att han inte kunde utnyttja köket enligt uppgjord tidsplan och för att hans humör var i botten. 16 000 kronor ville han ha i skadestånd.

ARN efterlyser siffror som visar att kunden "lidit ekonomisk skada" orsakade av

förseningarna. Att vara irriterad över ett försenat jobb ger överhuvudtaget ingen ersättning, påpekar ARN.

Därmed är köksbeställarens reservplan stängd. I första hand krävde han nämligen ett vite på 16 000 kronor med hänvisning till ABM 92 - Allmänna Bestämmelser för köp av varor till yrkesmässig byggverksamhet. Men eftersom mannen gjort beställningen som privatperson kommer det knappast som en överraskning att ARN avfärdar första handsyrkandet.

Texter: Peter Norrbohm

Arbetet med tak saknade takpris

Husägaren var så belåten med reparationen att byggfirman fick fortsätta med resten av taket året därpå. Fast då tog friden slut. Priset var alldeles för högt mot avtalat, ansåg kunden, men ARN ger byggfirman rätt.

BYGGFIRMANS FÖRSTA uppdrag hos husägaren – en mindre takreparation – slutade lyckligt och de bestämde att hela taket skulle läggas om nästa sommar. Enligt kunden fick han ett pris på 50 000 kronor – "inklusive allt" som han skriver i inlagan till ARN.

När jobbet var färdigt kom en faktura på 112 000 kronor. Trots att husägaren kände sig uppskörtad betalade han fakturan. När det därefter kom ytterligare en räkning på nästan 24 000 kronor protesterade han och ville att byggföretaget skulle riva räkningen. Det vägrade byggföretaget att göra.

Husägaren klagade hos ARN och krävde att slippa betala den sista fakturan.

Byggföretaget försvarade sig med att 50 000 kronor inte var något löfte. Det var bara en försiktig bedömning utifall inga överraskningar dök upp. Men det gjorde de. Takpannorna visade sig inte kunna återanvändas till ett rimligt pris och alla byttes därför ut. För att jobba säkert behövde företaget sätta upp en ställning runt huset. Plåtdetaljer behövde också bytas ut.

ATT SLUTPRISET SKULLE vara oskäligt stämmer inte, hävdade företaget, och pekade på det faktum att det första takjobbet som kunden var jättenöjd med, kostade 1 000 kronor per kvadratmeter. Sammanlagt 19 000

kronor för 19 kvadratmeter.

Fakturerat pris på den betydligt större del som bråket handlade om, var totalt på drygt 136 000 kronor vilket omräknat till kvadratmeterpris blev 1 090 kronor. Med tanke på att så mycket mer ingick i det stora jobbet; nya takpannor, hyra av byggställning etc plus prishöjningar under ett år borde kunden ha insett att slutpriset var rimligt.

Det tyckte också ARN som konstaterade att husägaren inte heller kunde dokumentera att 112 000 kronor var ett fast pris som parterna enats om.

Forts. sid 18 >>

Woody

BYGGHANDEL

- mötesplatsen för proffs!

Woody Bygghandel är en av Sveriges största byggvarukedjor. Vi är proffs på byggvaror och kan med vår långa erfarenhet i byggbranschen erbjuda kvalificerad kunskap och service till dig som är byggproffs eller hemmaproffs. Vi erbjuder hög kompetens, produkter med kvalitet och inspiration till dig som vill bo och bygga bättre.

Välkommen till din Woody-butik. Vi finns över hela landet.

ALINGSÅS Perssons Byggcentrum
ANGERED Angered Byggvaror
BORLÄNGE Fröbergers Bygg & Järnhandel
BOVALLSTRAND Sotenäs Trä
BRO Bro Bygghandel
EKSJÖ Materialmännen
FALKENBERG Woody Express
FLEN Bygg & Interiör
GÖTEBORG Bruksspecialisten Väst
HAGFORS Svanströms Byggmaterial
HALLSBERG R. Erikssons Byggvaruhus
HEDEMORA Järnhandeln
HUDDINGE Woody Bygghandel
HUSUM Jan Bäcklunds Järnhandel
HÄSSLEHOLM Woody Bygghandel
HÖRBY PoG Woody Bygghandel
JÄRNA Järna Trä & Byggvaror
KATRINEHOLM Bygg & Interiör
KRISTIANSTAD Woody Bygghandel
KUNGÄLV Kungäls Trä
KÄVLINGE Hejdes Woody Bygghandel
LANDSKRONA Hejdes Woody Bygghandel
LULEÅ Luleå Ångsåg

LYSEKIL Bertil Carlson Byggvaror
LÖDDEKÖPINGE Hejdes Woody Bygghandel
MARKARYD Woody Bygghandel
MORA Mora Järn & Bygg
MÖLNLYCKE Mölnlycke Trä
NORDMALING Byggvaruhuset
NORRTÄLJE Nysättra Såg & Hyvleri AB
NYBRO Snickar Jocke
NYKÖPING NA Svensson
OSKARSHAMN Materialmännen
PERSTORP Woody Bygghandel
PITEÅ Ångsågen
RONNEBY Woody Bygghandel
SALA Widéns Byggmarknad
SJÖBO PoG Woody Bygghandel
SKELLEFTEÅ Jernbolaget Bygg & Industri
SKURUP Woody Bygghandel
SKÖVDE Borgunda Såg
SUNNE Jernbolaget
SVALÖV Hejdes Woody Bygghandel
SÄTER Järnhandeln
SÖDERKÖPING Djurbergs Järnhandel
SÖDRA SANDBY PoG Woody Bygghandel

SÖLVESBORG Woody Bygghandel
SÖSDALA Woody Bygghandel
TIDAHOLM Borgunda Såg
TORSBY Jernbolaget
TRELLEBORG Byggvaruhuset
UDDEVALLA Bjurströms Trä
ULRICEHAMN Ulricehamns Järn o Bygg
UPPSALA Woody Bygghandel
VALDEMARSVIK Materialmännen
VALLENTUNA Vallentuna Byggvaror
VARBERG Varbergs Trä
VIMMERBY Carlenskogs
VIMMERBY Materialmännen
VINDELN Jernbolaget Bygg & Industri
VINGÅKER Bygg & Interiör
VINNINGA Borgunda Såg
VÄSTRA FRÖLUNDA Högsbo Trä
VÄRGÅRDA Perssons Byggcentrum
VÄSTERVIK Materialmännen
VÄSTERÅS Byggcenter
ÅKERSBERGA Åkersberga Bygg & Trä
ÅTVIDABERG Thylls Järn & Bygg
ÖRKELLJUNGA Woody Bygghandel

<< Forts. från sid 16

Illustration: Aake Nystedt

Badrumsbilder förvirrar nämnden

En bild ljuger aldrig. Men den kan vinkla sanningen, beroende vem som står bakom kameran. Det framgår av ett ärende i ARN där nämnden smått förvirrat tittat på bilder från badrum.

ÄR KAKLINGEN i badrummen utförd på ett undermåligt sätt med ojämna kanter och sneda vinklar? Eller är det ett fullgott professionellt jobb?

Det undrar ARN efter att ha tagit ställning till bevismaterialet i en tvist mellan en husägare som kräver att jobbet görs om eller att notan på 241 000 kronor halveras, och det byggföretag som anlitats för jobbet.

Ärendet gäller en totalrenovering av två badrum.

Fotografier på det utförda jobbet är en tung del i bevisföringen. ARN konstaterar att underlaget ger en splittrad bild av verkligheten.

De foton som husägaren åberopar avslöjar "markanta estetiska brister" medan byggföretagets fotografier pekar på att bristerna "närmast är försumbara", skriver nämnden och noterar att båda parterna anklagar varandra för att ta vinklade fotografier som utslutande passar de egna syftena; att försköna respektive förvanska.

Bildmaterialet måste därför kompletteras med en syn på platsen för att det ska vara meningsfullt att fatta beslut. Men det är inte nämndens sak att göra detta, därför avvisas ärendet i sin helhet.

Alltså, målet hade ingen vinnare.

**HAR DU SJÄLV ANMÄLT
TILL ARN? ELLER HAR DU
HOTATS MED ATT
BLI ANMÄLD?**

**MAILA OCH BERÄTTA PÅ
WWW.BYGGAREN.SE
DU FÅR GIVETVIS VARA ANONYM.**

WISA®-ROOF P30 GRANPLYWOOD FÖR UNDERLAGSTAK – BÄTTRE ÄN KARLSSON PÅ TAKET.

Skivorna är snabba att montera: Materialåtgången är enkel att beräkna, färre fästpunkter sparar inte bara tid utan också spik och skruv, dessutom behöver genomföringar inga förstärkningar. Låg volymvikt underlättar lyft och sparar även ryggen. Vill du arbeta i dåligt väder? Skivorna är antimögelbehandlade på båda sidorna och kan utsättas för regn under begränsad tid.

WISA-Roof P30 bildar ett jämnt och formstabil underlag för ytmaterialet utan problem med krympning och svällning. Hela konstruktionen blir vridstyv och underlaget klarar temporärt höga laster såsom ymnigt snöfall. Materialet ger en ypperlig draghållfasthet åt skruv och spik. Takets livslängd blir lång och framtida underhåll samt ombyggnationer underlättas. Nu blev du paff Karlsson!

www.wisa.se
www.upm-kymmene.com

Besöksadress: Gjørwellsгатan 30-32
Postadress: Box 34113, 100 26 Stockholm
Tel +46(0)8 447 44 00 Fax +46(0)8 180963

Standard: 2700/2400 x 600/1200 mm
Special: 3000/3600 x 600/1200 mm
Tjocklek: 16, 18 och 20 mm

Advokatbyrån
som är
en del av
byggbranschen

På vår hemsida kan
du anmäla dig för
vårt elektroniska
nyhetsbrev om
entreprenadjuridik.
www.advokathl.se

HELL
GREN
LINÅ
NDER

NORGIPS
LÄTTBYGGNADSSYSTEM

NORGIPS

**NORGIPS
HUMID
BOARD**

-ett lättare alternativ

VD hoppas på ny marknad: Tillsågade stommar ger proffsen fler knäck

En tysk CNC-maskin för tre miljoner kronor ska förmå byggproffsen att köpa färdigsågade husstommar genom att spara tid.

- Byggarna kan ta på sig fler husprojekt om de slipper tillsågningen av stommar och takstolar. Dessutom blir det heller inget spillvirke, säger Mathias Persson, som är VD för Perssons Byggcentrum i Alingsås. Han uppmanar byggarna att komma med egna ritningar.

MEDAN HUSFABRIKANTERNA varslar folk satsar Perssons Byggcentrum i Alingsås på att tillverka husstommar i byggsats. Sex miljoner har det kostat och nu är det hög tid att skörda.

- Intresset är mycket stort för vårt koncept, säger familjeföretagets VD Mathias Persson.

- Även om konjunkturen försämras behöver det alltid byggas så signalerna om sämre tider skrämmer oss inte, fortsätter han.

Det var förra hösten som familjens byggvaruhandel kompletterade sitt hyvleri i Bergstena utanför Alingsås, med en modern såganläggning utrustad med en tysk CNC-

styrd fleroperationsmaskin - en Hundegger Speed-Cut som sågar, fräser och borrar.

Maskinen kostade tre miljoner och lika mycket gick notan på för kringutrustning - bland annat för montering av takstolar - och maskinhall.

Första tanken var att investeringen skulle

Låt Johannes Eriksson precisionssåga husstommen så blir det tid över för byggföretaget att ta in fler kunder, tror man på Perssons Byggcentrum i Alingsås.

göra familjeföretaget självförsörjande på takstolar. Men det räckte inte för att få en acceptabel beläggning.

Det fick bli en paketlösning - bokstavligt talat. Att kunna leverera förpackade precisions-sågade husstommar där varje regel är märkt för att enkelt kunna monteras ihop på fältet. Stommen till en normalvilla ryms i två stora paket.

- Fördelen är att vi kan ge kunderna skräddarsydda lösningar. De kan ta med sig en handskriven ritning som vi sedan databearbetar i ett specialprogram där stommen visas i en tredimensionell bild som kan vridas och vändas i alla riktningar.

ALLA DATA LAGRAS i ett USB-minne som enkelt överförs till CNC-maskinen.

- Intresset växer hela tiden, vi har fått nya kunder långt utanför Alingsås, bland annat från Stockholm och Uppsala, berättar Mathias Persson och påpekar att även en del husfabrikanter hört av sig.

Byggsatsen bör främst tilltala proffsbyggaren och den händige amatören. Och de kompletterar dessutom varandra under konjunkturcykelns upp- och nedgångar, tror han.

- I högkonjunktur lönar det sig särskilt för byggföretagen att slippa såga till stommar och

Mathias Persson, familjeföretagets VD, får samtal från etablerade hustillverkare som tycker stomkonceptet låter intressant.

därmed kunna hinna med att säga ja till fler uppdrag. När konjunkturen vänder blir det ett intressant alternativ för privatkunden att lägga ner mer eget arbete på ett stombygge än att välja prefabricerat.

Perssons Byggcentrum lär vara det enda renodlade byggvaruhuset i Sverige som har en Hundegger Speed-Cut. Visserligen ska även Onsalavillan Byggvaror ha en motsvarande maskin men å andra sidan är det ett

byggvaruhus kopplat till en hustillverkare.

Hittills har den nya anläggningen producerat ett 20-tal stommar av olika storlekar och minst lika många till är på ingång.

Sammanlagt täcker nuvarande produktion av stommar, friggebodar, takstolar och andra trädetaljer ungefär 20 timmars gångtid per vecka. Så det finns gott om kapacitet att utnyttja.

Text & foto: Peter Norrbohm

150.000 kr*

Hantverkare! Våra kunder behöver dig!

- ✘ Få dagsfärska anbud, direkt som e-post!
- ✘ Ladda ner så många jobb du vill!
- ✘ Kundomdömen – konkurrera med din kvalitet!
- ✘ Från 220 kr/månad! Prova gratis!

* Genomsnittsbudget för anbud hos oss.

BraByggare.se förmedlar jobbförfrågningar för c:a 100 miljoner i månaden!

Nyfiken? Ring Mathias på 073-441 60 67 eller gå in på www.brabyggare.se

brabyggare.se

...Peter Rahm, snickare i "Äntligen hemma"

När TV4 snart åter börja sända programmet "Äntligen hemma" kommer 33-åriga snickaren Peter Rahm från Stockholm att synas i rutan. Hur känns det?

- Det känns inget särskilt. Jag talar aldrig direkt i kameran, utan kommer väl antagligen bara att skymta förbi då och då. Jag vet ju inte riktigt hur programmen ser ut, för jag har inte sett dem.

Hur halkade du in på TV?

-Jag har ett förflutet som TV-medarbetare och har bland annat arbetat som reporter och inslagsproducent som frilans under fem år, så jag hade gamla kontakter.

Så du lämnade frivilligt den glamorösa TV-tillvaron för att bli snickare?

-Det är väl inte så glamoröst som folk tror, och snickeriyrket har jag varit intresserad av sedan jag var liten pojke och fick låna pappas verktyg.

Men du har varit i restaurangbranschen också.

-Ja, jag jobbat en del i framför allt baren.

Hur blev du snickare?

-Intresset har som sagt alltid funnits där, men i grunden är jag självlärd.

Hur har karriären varit?

-Jag började med att vara anställd i en firma i ett år, sedan fick jag köpa in mig. Därefter sålde vi firman och jag drog igång eget. Nu jobbar jag själv utan anställda.

Att du nu kommer att synas i TV betyder väl att du kommer att få massor med nya uppdrag?

-Nej, det tror jag inte alls. Dels får det inte förekomma några logotyper i programmet, dels kommer jag nog inte att synas så väldigt mycket, i alla fall inte med ansiktet. Inte blir jag någon "kändis på stan", utan får nog vara i fred. Det blir nog bara de som redan vet vem jag är som kommer att känna igen mig. Några jobb kommer det säkert inte att generera, men det är onekligen en bra referens när man söker uppdrag.

Hur har det varit att jobba med programmet?

-Det har varit mycket roligt och vi har varit på fina platser på Öland, Gotland och uppe i Åre.

Vad har det varit för typ av jobb?

- "Äntligen hemma" handlar ju mycket om punktinsatser som trapprenovering, renovering av kök och liknande. Det blir aldrig sådana här totalförändringar som man ser i andra program.

Har det varit kul?

-Mycket. Man jobbar i så bra miljö och får träffa så många öppna och trevliga människor.

Är det bra betalt att jobba åt TV4?

-Det blir ungefär samma ersättning som vid andra jobb.

Berätta nu för oss hur det är att jobba tillsammans med Martin Timell? Är han en mallgroda som vissa säger, eller är han en bra kille?

-Jag kan intyga att han är en väldigt trevlig prick. Han är mycket lätt att jobba med och är helt prestigelös. Dessutom är han faktiskt mycket kunnig.

Du är 33 år, bor på Kungsholmen i Stockholm med sambo och en liten pojke. Har du en idealtillvaro?

-Ja, på ett sätt, men jag är sugen på att flytta.

Ut på landet då, eller vad tänker du dig?

-Jag tänker exempelvis på Åre. Där trivdes jag bra. Jag hoppas jag kan få jobb däruppe. I vart fall har jag nog lättare att finna jobb där än min sambo, som har ett tjänstemannayrke. Men det vore en dröm att komma till Åre, och jag hoppas den kan slå in.

Frågvis: Staffan Möllerberg

Vem vill du
ska bli intervjuad i
Hallå där? Du själv?
Skicka ditt förslag till
info@byggaren.se

Svenska byggare saknades i bygg-EM

Byggnadssnickaren Ville Huusko tog guld och hans finska byggteam fick brons i Rotterdam när ungdomar från hela Europa gjorde upp om en ny EM-titel i husbyggnad.

EUROSKILLS ÄR ETT HELT NYTT yrkes-EM inom en mängd olika yrken öppet för ungdomar under 25 år. En stor nyhet är att inte enbart individuella insatser belönas utan även lagarbete. Det sistnämnda gör arrangemanget så spännande och framför allt viktigt, tycker Claes Frankhammar, på Youth Skills Sweden.

- Lagtävling är anpassad till verkligheten där betydelsen av samarbete och planering betonas, säger han, glad över Sveriges insatser i premiären i Rotterdam sista helgen i september. Totalt åtta guldmedaljer i bland annat programmering och grafiskt arbete.

Fast inte i tävlingsmomentet husbyggnad. Där saknades svenskarna helt.

- Det är smått genant att vi inte var representerade. Anledningen är att i yrkes-SM ingår inte byggnadssnickeri, men det hoppas jag blir en ändring inför EuroSkills i London 2010, kommenterar Claes Frankhammar.

Team från 13 länder ställde upp i husbyggnad. Finland, Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen och Holland deltog med nationella arbetslag medan bland andra Turkiet, Österrike, Tyskland, Luxemburg och Polen hade mixade lag. Varje team bestod av en snickare, kakelsättare, takläggare/plåtslagare, murare

Ville Huusko på väg mot EM-guld i byggnadssnickeri i EuroSkills premiärtävling.

under ledning av en förman.

Uppgiften för varje team var att bygga ett "hus" med stomme och takstolar, ett takfönster, en murad vägg, ett kaklat rum etc under två dagar. Teamguldet delades ut till ett mixat lag från Belgien, Österrike, Holland och Tyskland. Holland lade även beslag på silvret medan det finska laget tog brons.

Två byggnadssnickare fick var sitt guld; Ville Husko från Finland och holländaren Rob van Loon. Sebastian Kerni från Finland tog en bronsmedalj för sin murade vägg.

Text & foto: Peter Norrbohm

Värdet av att veta...

Varje vara i en handelskedja är bärare av information.

- Vad, var, när, vart och hur.
- Pris och vinst.
- Underlag för analys.

Lönsamhet planeras av den som vet.

Affärssystem PengVin är ett öppet och tillförlitligt system, uppbyggt för att kunna följa med in i framtiden.

Vi har lösningen för dig.

Har du råd att inte köra PengVin?

Kontakta oss!

Tel
031-88 76 00

E-mail
kundservice@pengvin.se

Mer information
www.pengvin.se

PengVin
Affärssystem AB

Microsoft
CERTIFIED
Partner

Leica Roteo 35

– roterande allt-i-ett-laser

På innertak eller vägg, på golv eller stativ visar Roteo 35 upp sin mångsidighet. Passar de flesta interiörarbeten där horisontering och uppriktning krävs. I paketet ingår **motoriserad väggkonsol**, kombinerad mottagare/fjärrkontroll, laddningsbara batterier, laddare, laserglasögon samt måltavla.

- when it has to be **right**

Leica
Geosystems

NOMINERA ÅRETS BYGGARE 2008!

ALLERSKOG & KRANTZ I GUSTAVSBERG BLEV DET 2006.

GREGER RAGNARSSON FRÅN TRELLEBORG BLEV DET 2007.

VEM BLIR ÅRETS BYGGARE 2008?

KANSKE NÅGON NÄRA DIG. ELLER RENTAV DU SJÄLV.

FÖR DET ÄR HELT OK ATT NOMINERA SIG SJÄV OCH SIN EGEN VERKSAMHET. DET ÄR FAKTISKT SÅ ATT VI GÄRNA UPPMUNTRAR DIG ATT GÖRA DET. DISKRETION ÄR INGEN HEDERSAK, TYCKER VI PÅ BYGGAREN.

ANNARS GÅR JU DEN VANLIGA VÄGEN TILL FRAMGÅNG OCH BERÖMMELSE, GENOM ANDRAS REKOMMENDATIONER.

ETT FÖRFARANDE SOM VI NATURLIGTVIS OCKSÅ GODKÄNNER!

SENAST 15 DECEMBER 2008 BEHÖVER VI DIN NOMINERING.

ANVÄND TALONGEN NEDAN OCH LÄGG DEN I ETT KUVERT SOM DU INTE BEHÖVER FRANKERA OM DU SKRIVER ADRESSEN PÅ FÖLJANDE SÄTT:

TIDNINGEN BYGGAREN

FRISVAR

20345247

169 20 SOLNA

DU KAN OCKSÅ MAILA DITT FÖRSLAG TILL INFO@BYGGAREN.SE ALTERNATIVT FAXA TILL 08-514 934 29.

SLUTLIGEN KAN DU GÅ IN PÅ WWW.BYGGAREN.SE OCH LÄMNA DIN NOMINERING.

LYCKA TILL!

TILL ÅRETS BYGGARE 2008 NOMINERAR JAG...

FÖRETAG: _____

KONTAKTPERSON: _____

ADRESS: _____

POSTADRESS: _____

MOBIL/TELE: _____

MAIL: _____

MIN MOTIVERING: _____

JAG SOM NOMINERAR HETER...

NAMN: _____

ADRESS: _____

POSTADRES: _____

MOBIL/TELE: _____

Den stora renoveringen

Följetong i okänt antal delar

En dag sent i vintras hände det sig att vår toalettstol började sjunka ned genom golvet.

Min hustru, som har utvecklat en del perfektionistiska drag genom åren, tyckte att vi borde åtgärda saken omgående. Själv var jag inte lika säker. Sjävläkning är inte att förakta som metod. En vacker dag skulle kanske muggstolen vända och börja stiga uppåt igen.

Jag fick, föga förvånande, omedelbart mot-hugg.

Nu var goda råd dyra. Jag har inget emot kroppsarbete, åtminstone så länge min egen kropp inte är inblandad, så därför ringde vi den lokala byggfirman.

För några år sen skulle vi renovera husfasaden. Sagda firma skickade då en gammal man med pacemaker för att ordna saken. Jag tänkte precis kontakta sjukvårdsupplysningen när jag insåg att farbrorn redan hade satt upp en byggnadsställning utanför fönstret, och det hade gått på knappa tio minuter. Resten av arbetet gick precis lika fort, och dessutom var han petimäteraktigt noggrann. Byggfirman hade således vårt fulla förtroende.

Hustrun ansåg att vi borde passa på att göra om hela badrummet när vi ändå var i farten. Jag sa omedelbart nej. Som de flesta medelålders män är jag konservativ av naturen.

Man vet vad man har men inte vad man får, sa jag djupsinnigt. Och ett nej är ett nej. Dyrt blir det också. Förstått?

Visst, sa hustrun.

En vacker dag uppenbarade sig sålunda snickare, elektriker och rörmokare, alla på en gång. Nu var det badrumsrenovering som gällde. Folksam hade redan konstaterat att det var fråga om en vattenskada, så den saken var utredd och klar. Där gällde försäkringen. Resten av arbetet fick vi betala för själva.

Rörmokarna ställde oförsynta frågor om vår vattenpump, som visade sig komma från gamla Östtyskland. Bokstäverna DDR var fortfarande läsliga efter att rosten hade knackats bort. Men när hade pumpen egentligen installerats?

Det gäller att ha en viss allmänbildning, så jag svarade att den östtyska staten hade existerat mellan 1949 och 1990. Rörmokarna blev inte imponerade, men trodde att mitt en av sjuttioalet var en rimlig gissning.

Vem hade satt in pumpen? Inte jag, sa jag hastigt. Då bodde vi inte i huset.

Intressant att den pumpar in vatten under golvmattan, sa en av yrkesmännen.

Jag smög nu bort och lät hustrun sköta resten av samtalet. Man är väl jämställd.

Så började arbetet. Arbetsledare och tillika koordinator var en man från den gamla pålitliga byggfirman, men däremot avdelades en ny rörmokare åt oss, en fransman vid namn Jean-Claude.

Jean-Claude tillhörde inte den tystlåtna sorten. Han pratade oupphörligt om allt från världsläget i stort till sitt nästan ömsinta förakt för svensk mat. Falukorv kallade han poetiskt nog för "skitkorv". Däremot betraktade

han svensk socialdemokrati som upphovet till allt gott i denna onda tillvaro och upphörde aldrig att prisa Olof Palme. Stillsamma invändningar avfärdade han med fnysningar, höjda ögonbryn och tveydiga gester.

Elektrikern var från norra Norrland och levde upp till alla fördomar om denna landsända. Han sa inte flasklock och jobbade symptomatiskt nog med hörselkåpor om Jean-Claude var i närheten. Snickaren var ännu en äldre man med pacemaker, något som fick mig att undra om byggfirman möjligen slet ut sin personal i förtid. Men han var nästan lika effektiv som sin föregångare, han med fasadrenoveringen. Allt verkade utveckla sig väl och enligt planerna.

Eftersom jag är en hänsynsfull typ höll jag mig undan så mycket som möjligt och lät hustrun sköta kontakterna med hantverkarna. Dessutom har jag generellt sett svårt för facktermer i stil med "spackel", "avfasning" och "hammare". Okej, jag vet vad en hammare är, men att det finns ungefär sextiofem sorters olika hammare gör mig bara nervös.

Kommer badrumsrenoveringen någonsin att bli färdig? Kommer vattnet återigen att strömma fritt i kranarna? Kommer författaren äntligen till saken? Missa inte den spännande fortsättningen i nästa nummer av byggaren!

Lars Järlestad, författare och satiriker med badrummet fullt av hantverkare.

ALLT UTOM STANDARD ÄR STANDARD FÖR OSS.

Vår tillverkning är skäddarsydd för göra specialanpassade fönster och fönsterdörrar. Oavsett om ditt objekt är ett sekelskifteshus eller ett modernare så kan du få fönster som passar in optimalt. Vårt flexibla och effektiva arbetssätt gör att ett specialanpassat fönster inte behöver kosta mer än ett vanligt.

Wimmerby
Fönsternickerier
Wf

Vill du veta mer så gå in på vår hemsida eller ring oss, 0492-136 10, www.wimmerby.se

Byggare får skrämshicka när kunden häver avtalet

Kunden vill häva kontraktet. Det låter ju fullständigt ödesmättat, som om min sista stund är kommen som yrkesman, tänker den utpekade byggaren. Men ge inte upp, följ bara checklistan, råder Sten Folkesson.

Isommar har jag fått en hel del samtal från hantverkare som berättat att kunden häver avtalet med argumentet att jobbet är felaktigt gjort. Kunden vägrar inte bara att betala notan utan yrkar också på skadestånd. Argument och skadeståndskrav som vid närmare granskning visar sig vara helt oskäligen och till och med grundlösa och påhittade.

Jag har också märkt att berörda hantverkare blir uppjagade av kundens beteende.

Här några exempel som jag misstänker att många av läsarna känner igen huvuddragen från sin egen verksamhet:

- Ett byggföretag i Göteborg har byggt ett garage för 210 000 kronor till en kund som vill häva avtalet eftersom det är så många fel. Kunden betalar inte heller fakturan. Det märkligen är att byggföretaget inte ges en chans att få åtgärda felen och inte ens får reda på vad det är för typ av fel. Kunden vägrar till och med företaget att komma ut och själv granska de påstådda felen.

- Kakelsättare i Ängelholm renoverar badrum. Golvget lutar åt fel håll, anser kunden, som därför vill häva uppgåelsen. Vägrar därför att betala fakturan på 110 000 kronor och hotar samtidigt att återkomma med skadeståndsanspråk.

- Vid en besiktning av en nyrenoverad lägenhet i Stockholm påpekas det att det behövs vissa smärre justeringsarbeten som normalt byggföretaget lätt kan ordna i efterhand. Och som de flesta kunder inte har några invändningar mot. Men i det här fallet häver kunden direkt kontraktet och vill ha ett skadestånd på drygt 100 000 kronor för att bland annat anlita en annan byggare för efterarbetet. Märk väl

att justeringsarbetets normalpris är drygt 13 000 kronor.

Inte i något av ovanstående exempel fanns det grund för hävning. Att åtgärda felen kunde dessutom göras för en bråkdel av de belopp kunderna krävde.

Frågan är med vilken rätt kunderna kan tillgripa hävning? Det ska jag försöka förklara nu:

Hävning av avtal regleras av konsumenttjänstlagen som är avsedd för företagare som utför ett professionellt arbete åt en konsument (privatperson). När det gäller tjänster på fastigheter, till exempel snickeri, el, rör, målning, finns det undantag. Bland annat när materialet faktureras samtidigt med arbetet (tjänsten) är reklamationsrätten tio år hela paketet.

Om kunden reklamerar en tjänst gäller lagen 20:e paragraf. I den står det att hantverkaren/byggaren har rätt att avhjälpa felet även om inte kunden yrkar på det. Men då måste företaget erbjuda kunden det "utan uppskov". Ett luddigt tidsbegrepp som konkret ska tolkas som omgående, det vill säga att företaget ska göra åtgärden direkt så fort kundens reklamation kommer fram. Vila inte på hanen.

Lagens 21:a paragraf talar om prisavdrag och hävningsrätten. Om "syftet huvudsakligen blivit förfelat" och hantverkaren också borde ha insett detta, då har konsumenten rätt till hävning. Visar det sig att arbetet bara delvis är gjort och kunden misstänker att slutförandet medför "väsentligt fel", kan han tillgripa hävning.

Lagen talar om synnerligen starka skäl för att få häva ett köp. Frågan är då hur "syftet huvudsakligen blivit förfelat" ska tolkas? Har

HYR DIN HUSVAGN

**Arbete på bortaplan
Bo nära och bekvämt**

KABE

RENTAL

036-39 37 25

www.kabereental.se

**Rengör händer, verktyg
och släta ytor!**

- Ersätter lacknafta och liknande
- Tar bort olja och ohärdat färg/lim från släta ytor
- Tar bort härdad vattenbaserad färg från huden
- Rengör händerna utan tvål och vatten
- Innehåller Vitamin E+A och Aloe Vera
- Sparar tid, snabb i bruk

ELEKT

101

Tlf 031-135490 • www.novatech.nu

SVAR DIREKT I*byggaren*

konsumenten beställt renovering av ett badrum då är syftet förfelat om det inte kan anses ha blivit renoverat. Har kunden beställt ett garage och det inte går att ställa en bil i det, är givetvis syftet förfelat. Så illa är det sällan, hävningar i lagens mening är också sällsynta. Det ska också gå mycket långt för att ett utfört arbete ska vara av så usel kvalitet och felen så omfattande att syftet med hela uppdraget kan betraktas som förfelat

Vad kan då kunden kräva vid en välgrundad hävning? Han kan slippa att betala någon ersättning fast efter att mellanhavandena regleras. Vad har gjort under perioden fram till hävningen? Byggföretaget kan exempelvis ha rätt att få betalt för material som lämnas kvar på arbetsplatsen. Kunden kan å sin sida kräva att arbetsplatsen återställs som det såg ut från början. Alternativt begära att prisavdrag eller debitera byggföretaget kostnaden för återställandet.

Om eller när du hamnar i en situation där kunden klagat på jobbet och vill häva uppdraget ska du göra följande:

1. Erbjud dig alltid direkt att åtgärda felen.
2. Begär alltid att få veta vad felen består av.
3. Erkänn inte hävningsrätten för kunden.
4. Häv din rätt att få åtgärda felen enligt 20:e paragrafen, andra stycket, i konsumenttjänstlagen.

Slutligen ett citat från Ingvar Kamprad. ”Det är bara den som inget gör, som aldrig gör fel. Det är mänskligt att fela”.

Sten Folkesson
förbundsjurist
Bygg- och Järnhandlareförbundet

Fråga Sten!

Det gör du på info@byggaren.se
Skriv "Fråga Sten" i mailet.

Berätta din bästa historia

för *byggarens* humoristiska läsekrets. Bra historier belönas. Vi har bara ett krav; historien ska handla om byggverksamhet.

Gå in på

www.byggaren.se
och skriv ned din historia.

Eller maila direkt till info@byggaren.se

HEJ BYGGAREN.

Nu har jag fått ett lite exklusivare uppdrag. Jag ska bygga en altan på 20 kvadratmeter för en kund som jag jobbat mycket åt tidigare. Men han vill inte ha tryckat virke utan lärkträ. Ska det kosta på så ska det. Jag har aldrig tidigare jobbat med lärk och har hört att man inte ska använda vanliga kolstålsskruvar. Det är väl rostfritt som gäller även fast det blir rätt mycket dyrare?

Janne E i Göteborg

SVAR DIREKT:

Du har hört helt rätt. Vid skruvning av lärkträ är vår åsikt att du ska använda skruv tillverkat av rostfritt stål (A2), eller helst rostfritt/syrafast stål (A4) som är en högre kvalitet av rostfritt material. Detta på grund av att lärkträ är väldigt tufft mot kolstål och ytbehandlingar.

När det gäller priset är rostfritt naturligtvis dyrare. Jämfört med vanlig kolstålsskruv är priset två-tre gånger högre. Men sett till totalkostnaden för en altan i lärkträ är skruvkostnaden blygsam.

Ray Thunholm, Västsvensk Byggskruv AB

HEJ BYGGAREN.

Sedan 2004 jobbar jag för det mesta åt ett ganska stort byggföretag och samarbetet har fungerat bra – ända fram till förra hösten. Då började företaget slira på betalningarna. Vi hade gjort upp om att fakturorna skulle betalas efter 60 dagar men nu får jag i bästa fall pengar efter 90-100 dagar och då får jag tjata. Och det blir värre för varje faktura. Vad ska jag göra?

Orolig snickare

SVAR DIREKT:

Om dina fakturor betalats i tid under flera år är det ett dåligt tecken när din uppdragsgivare håller inne med pengarna allt längre. Det kan tyda på att företaget har ekonomiska problem, kolla med UC, Upplysningscentralen, www.uc.se. Ser det illa ut ska du försöka hitta andra uppdragsgivare. Är det så att din uppdragsgivare bara kallt försöker utnyttja dig som kreditgivare, bör du också fundera på att hitta alternativa jobbuppdrag.

Redaktionen

Frågvisa läsare kan få Svar Direkt i *byggaren*. Du kan antingen skicka ett mail eller ett vanligt brev. Det är också OK att slå en signal till tjänstgörande redaktör.

På dessa vägar når du oss:

info@byggaren.se

Tidn. *byggaren*, Box 2082, 169 02 Solna
0708-299 702

Är redaktören själv svaret skyldigt skickas frågan med varm hand vidare till lämplig sakkunnig person.

Citroën Nemo är småföretagarens hjälpreda med småbilens framkomlighet. En maxlast på 489 kilo och en skåpvolymer som understiger 2,5 kubikmeter ger naturligtvis begränsningar.

Citroën Nemo HDI

Ett fullvärdigt skåp fast med både begränsad volym och last

Citroën Nemo blev först ut i Sverige av syskontrion från Citroën, Peugeot och Fiat. En fullvärdig minikopia av företagets stora 3.5-tonsskåp fast med begränsningar i vikt och volym. Ta Nemo gånger fyra så har du en av de stora.

NEMO ÄR ETT FULLVÄRDIGT skåp, men maxlasten på 488 kilo och en skåpvolymer på 2,5 kubikmeter begränsar användbarheten. Bilen ingår i samarbetet mellan Fiat och Citroën-Peugeot och tillverkas i Turkiet. Byggaren har provat en Nemo HDI med 1.4-liters 50 hk/70 kW-diesel med femstegad manuell växellåda. Den säljs också med växlingsautomatik. Dessutom finns en 1.4-liters bensinversion på 54 kW/75 hk.

Nemo presenteras i en spartansk grundversion. Vår provbil, med tre tillvalspaket, ligger cirka 20 000 kronor över baspriset. Antispinn och antisladd finns inte dock ens som tillval. Ett speciellt "terrängpaket" är inte Sverige-aktuellt.

Formgivningen är tilltalande med kraftiga mattsvarta stötfångare och sidoskyddslister samt bra strålkastare, men dimljusen i

stötfångaren är tillval. Och strålkastarspolare saknas.

På förarplatsen sitter vi bra i en förarstol som är höj/sänkbar, lagom skålad, har en behaglig tygklädsel, steglös ryggstödslutning, ett reglerbart svankstöd och ett vikbart armstöd på höger sida. Förutom ryggstödslutningen ingår allt detta i ett tillvalspaket.

Tack vare "komfortmellanväggen" är skjutmånen hyfsad.

JUSTERBAR RATT är tillval. Tyvärr kan den skymma annars väl synliga instrument. Reglagen och manövertangenterna är väl placerade och belysta. Växelspaken har någorlunda distinkta lägen.

Förvaring utgörs av sedvanliga grunda kartfack i dörrarna, ett antal småfack, två mugghållare, ett stort handskfack och

uppläggningsmöjlighet ovanpå panelen. Bra tillval är en uppvikbar platta med pappersklämma på panelen, liksom högerstolen som går att vika framåt vilket ger en arbetsyta på ryggstödet baksida.

KROCKKUDDE FINNS endast på förarplatsen. Passagerar- och sidokuddar kommer som tillval för 5 250 kronor, men endast i kombination med ett fast passagerarsäte. Bältena har bältessträckare och kraftbegränsare. Huvudskydden regleras enbart i höjddled.

Bra fungerande värme-ventilation med lätt-sköta rattar. Återcirkulation av kupélufte. AC är tillval liksom radio/högtalare. Innerbelysningen saknar riktade kartlösningsslampor. Kurvhandtag finns bara på höger sida.

Sikten framåt och åt sidorna är god men begränsas av nederdelen på A-stolpen. Stora

BYGGARENS BILTEST

backspeglar där eljusteringen och eluppvärmningen ingår i ett paket. Ingen genomskikt.

I motorrummet är kontrollen, påfyllningar och lampbyten åtkomliga och väl markerade. Men vi saknar en stänksplåt under motorn.

Skåpet är åtkomligt via asymmetriska oglasade bakdörrar som spärrar i 90 graders öppning, men däremot inte i 180 grader. Dörrarnas nederdel är klädda. I övrigt plåttrent.

Sex lastsäkringsöglor i golvet. Innerbelysningen kombineras med en avtagbar arbetslampan, naturligtvis tillval.

SIDODÖRREN, SOM INGÅR i ett tillvalspaket, glider lätt men öppningen är smal och dessutom inkräktar komfortmellanväggen med cirka 15 centimeter.

Nemo har McPherson-upphängning fram och en halvstel bakaxel med skruvfjädrar och sväljer ojämnheter både med och utan last. Bra och direkt servostyrning. Riktningstabiliteten blir instabil vid maxlast. Släpvningsvikten är osannolikt låga 600 kilo.

Att accelerera Nemon från stillastående till 100 kilometer tog 16,9 sekunder med en passagerare. Med maximal last gick det något långsammare, runt 20 sekunder. Ljudnivån är hög vid landsvägskörning. Vid 110 kilometer och cirka 2 600 varv på femman mätte vi upp 72 decibel medan den vid 70 kilometer på trean eller fyran låg runt 66 decibel.

*Byggarens fotograferande testförare:
Christer Andersson*

Asymmetriska fönsterlösa bakdörrar som tyvärr inte spärras när de öppnas i 180 grader. Plåttrent utom på dörrarnas nederkant. En smal sidodörr är tillval och komfortmellanväggen stjälar cirka 15 centimeter av öppningen.

PLUS

+ Smidig i tätortstrafik
+ Skyddad mot småstötter
+ Bra förarmiljö - med tillval
+ Bra arbetsplats - med tillval
+ Åtkomligt i motorrummet

MINUS

- Spartansk utan tilläggspaket
- Ej partikelfilter
- Strålkastarspolning saknas
- Smal sidodörr - tillval
- Instabil med maxlast
- Svag rostskyddsgaranti

Citroën Nemo HDI

Pris, inkl. moms: 116 125 kr. Byggarens testbil 135 575 kr.

Fordonsskatt: 2 517 kr.

Premieklass: 1-14-12.

Garantier: Nybil, 2 år + 1 års tilläggsgaranti. Rost, 6 år Lack, nej. Elektronik, nej.

Motor: HDI-diesel. Rak 4 cyl. 1 399 cm³. Max effekt 50 kW/70 hk vid 4 000 v/min. Max vridmoment 160 Nm vid 1 750 v/min. Ej partikelfilter.

Kraftöverföring: Tvärställd motor fram, drivning fram. Fem växlar framåt. Växlingsautomatik utan kopplingspedal är tillval från 4 500 kr.

Miljö: Klass 2005. Koldioxidutsläpp, 119 g/km.

Bränsleförbrukning: Blandad körning 4,5 l/100 km. Landsvägskörning 3,8 l/100 km. Stadskörning 5,7 l/100 km. Byggarens snittförbrukning med maxlast ca 5,7 l/100 km.

Prestanda: 0-100 km/tim, ca 16,9 sek. Full last, ca 20,0 sek. Toppfart 152 km/tim.

Mått och vikter: Längd/bredd/höjd 386,4/171,6 (201,9)/172,1 cm. Axelavstånd/spårvidd fram-bak 251,3/146,4-1146,9 cm. Hjul, 175/70R14. Tjänstevikt, 1 212 kg. Maxlast, 488 kg, Totalvikt, 1 700 kg. Max axelbelastning fram/bak 900/950 kg. Taklast, 75 kg. Släpvningsvikt B-kort/BE-kort, 600/600 kg. Max tågvikt 2 300 kg.

Lastutrymme: Längd, 150,0 cm. Bredd, 147,3 cm. Bredd mellan hjulhus, 104,6 cm. Sidodörr höger, Bredd, 41,0-64,4 cm. Höjd, ca 104,1 cm. Bakdörrar Bredd 104,7 cm. Höjd 104,6 cm. Lastvolym, 2,5 m³. Lasthöjd över marken, ca 46 cm olastad.

Övriga Nemo-versioner: (I Sverige). Motorer, Skåp och Kombi; 1.4 bensin, 54 kW/75 hk, pris från 103 625 kr. 1.4 HDI, 50 kW/70 hk, pris från , 116 125 kr.

Jämförbara konkurrenter: Fiat Fiorino, Opel Combo, Peugeot Bipper.

Betala 20 000 kronor för de tre tilläggspaketerna så har du en för bilstorleken bra förarmiljö och bra arbetsplats. Hög ljudnivå i förarhytten vid landsvägskörning ger bock i kanten.

Matpredikantens heta tips i höstmörkret

Lyxa till korven med balsamerad tomatsås

Råvarorna är hemligheten bakom god mat. Och ibland är det så enkelt som att man får det man betalar för. Det gäller inte minst korv.

DET ÄR SKILLNAD på en ring av Konsums falukorv och en lite lyxigare italiensk korv som salsiccia. Och du kan räkna med att det blir godare om du lägger ett par extra kronor på burktomaterna också.

En bra tomatsås kan användas till massor av rätter, och en sån här regnig höst passar den utmärkt till en rustik korvrätt med fullkornspasta av durumvete.

Det är lite jobb med den här rätten, men vi lovar att det är värt det jämför med den gamla falukorven du brukar ha i lådan!

INGREDIENSER:

1 burkar krossade tomater i burk
2 färska, mogna tomater
1 gul lök
2 klyftor vitlök
1/2 dl balsamvinäger
3 matskedar socker
1 deciliter kycklingbuljong
1 tsk salt
Timjan
Basilika
1-2 lagerblad
Nymalen svartpeppar
Olivolja
1-2 matskedar tomatpuré
1 matsked av din favoritsenap
1 pkt salsiccia-korv
250 g pasta av god sort tillverkat av durumvete

GRUND:

Koka pastan enligt paketets anvisningar. Häll av i durkslag, skölj med kallvatten en sekund. Häll tillbaka i den varma kastrullen, tillsätt havssalt, dra några tag med pepparkvarnen, häll på lite olivolja och rör om.

STOMME:

Häll olivolja i en gryta och tillsätt den hackade löken och den hackade vitlöken. Låt hacket "svettas", alltså bli genomskinligt utan att bli brunt. Häll på balsamvinägern och sockret. Det ska stormkoka samtidigt som du rör om hela vägen ner i botten så att det inte bränns. När det mesta har kokat bort och bubblorna i blir stora och långsamma, är det dags att hålla i kryddorna, de krossade tomaterna och buljongen (behövs inte förberedas: smula helt enkelt i en halv tärning och häll på vattnet direkt från kranen).

Låt såsen puttra ungefär en kvart. Häll i 1-2 matskedar tomatpuré och koka ytterligare fem minuter. Som du märker ger detta både smak och gör att såsen håller ihop och blir lite tjockare. Tillsätt också senapen, som har samma effekt. Smaka av om det behövs mer kryddor eller socker. Tillsätt lite olivolja för smak och en snygg glans.

Brukar främst förekomma som ketchup på korv.

TAK:

Samtidigt som såsen puttrar, stek korven i en panna tills den fått fin färg. Häll i den i såsgrytan och låt den koka med såsen.

SNICKARGLÄDJE:

Till denna rätt gör sig en klassisk vitkålssallad perfekt. Tag fin strimlad vitkål och blanda med 2/3 olja och 1/3 vinäger, och smaka av med salt och peppar.

Text: Anders Modig
Matpredikant: Anders Arnell
www.lattlagat.nu

Vad är ditt bästa matlåderecept? Avslöja det för oss på byggaren och skicka receptet per mail till info@byggaren.se
Du belönas med en kockkniv om vi publicerar ditt favoritrecept.

byggaren

Annonsörer Nr 5-2008

AB Karl Hedin	Sid. 32	Releka-Import	Sid. 16
Advokatbyrå H-L	Sid. 19	Sidenhus	Sid. 2
Bra Byggare	Sid. 21	UPN	Sid. 19
Byggtrygg	Sid. 31	Vimmerby Fönstersickeri	Sid. 25
Kabe Rental	Sid. 26	Wiwood	Sid. 13
Leica	Sid. 23	Woody	Sid. 17
Norgips	Sid. 19	Zarges	Sid. 9
Pengvin	Sid. 23		

A man in a blue and red plaid shirt is holding a large white sign on a wooden pole. The sign has the text "JAG KRÄVER EN RIKTIG BYGGHANDEL!" written in black, with "RIKTIG" underlined in red. He is standing in front of a large, ornate building with classical architectural features, including columns and a statue on the roof. The sky is overcast.

JAG KRÄVER
EN RIKTIG
BYGGHANDEL!

Vad hände med de gamla brädgårdarna som fanns förr? Där man fick hjälp med sådant som plockning, mängdning, kapning och transporter. Där personalen kunde sina saker och där man alltid kunde lita på kvalitet och råd. Lugn, den typen av bygghandlare finns fortfarande kvar, gudskelov! Och du har inte mindre än 80 stycken att välja på. Din närmaste riktiga bygghandel hittar du via www.enriktigbygghandel.se.

80 butiker över hela landet! www.enriktigbygghandel.se

BERGSLAGSPANEL

– finns i bygghandeln nära dig!

Det är tråkigt att måla!

Bergslagspanelen är industriellt målad två gånger:

- tidsbesparande
- ger högsta kvalitet

Vi har gjort jobbet åt dig

- Grundmålat
- Mellanstrykning
- Toppstrykning